

Юрій ДЗЯДИК,
orcid.org/0000-0002-9639-1020
асистент кафедри сучасних мов
Університету Гани
(Аккра, Гана) yuridlviv@gmail.com

ФУНКЦІЙНА ЗДАТНІСТЬ ОДНОРІДНИХ ДІЄСЛІВНИХ ПРИСУДКІВ У РОМАНІ С. ТАУНСЕНД «ЖІНКА, ЯКА ЛЯГЛА В ЛІЖКО НА ОДИН РІК»

Явище однорідності не є новим у мовознавстві, проте і досі залишаються відкритими питання функціонування однорідних членів речення, зокрема присудків, як іменних, так і дієслівних, на рівні тексту.

Мета дослідження – описати і змоделювати смислові та граматичні відношення між присудками, які складають однорідні ряди в мові тексту роману С. Таунсенд «Жінка, яка лягла в ліжко на один рік». За допомогою в конструкції виокремлено характери персонажів, і на тлі виокремлення індивідуального процесу переходу від загального до конкретного проаналізовані відношення дієслів, що входять в однорідні ряди та включають у себе лексико-семантичну залежність.

Поліпредикатні моносуб'єктні конструкції допомагають увиразнити ритміку оповіді. Цьому сприяють семантичні відношення, що утворюються між однорідними дієслівними присудками. Граматична характеристика дієслів-присудків, що входять в однорідний ряд, розкриває внутрішньо-емоційний стан героїв роману, показує їх настрій у певних ситуаціях, який видозмінюється у довоколишньому світі під впливом певних подій, відносин між персонажами.

Конструкції з однорідними дієслівними присудками автор розглядає у світлі притаманного йому стилю, як один із засобів реалізації авторського задуму в художньому тексті. Структурна строкатість та семантична наповненість рядів з однорідними дієслівними присудками дозволяють відтворити дієвість твору, актуалізувати зміст роману.

У статті розглянуто, як низка функцій, якими наділені ряди однорідних присудків (характеризація, бієвіоризація, психологізація, інтимізація, а також соціалізація, впливає на розгортання подій у романі. Однорідні ряди присудків з двома чи більше структурними елементами позначають певні дії, котрі віддзеркалюють реальний або уявний світ людини, який розкривається автором, і наближують художню розповідь до реальності, змушують читачів проникнути у світ персонажів.

У статті також виявлено, що контекстуально у романі С. Таунсенд однорідні дієслівні присудки набувають нового звучання. Граматичні маркери, часові форми дієслів лише увиразнюють явище однорідності.

Ключові слова: функція, присудок, дієслівний присудок, однорідний присудок, англомовний художній текст, постфеміністична доба.

Yuriy DZYADYK,
orcid.org/0000-0002-9639-1020
Assistant Lecturer at the Department of Modern Languages
of the University of Ghana
(Accra, Ghana) yuridlviv@gmail.com

FUNCTIONAL PECULIARITY OF HOMOGENEOUS VERBAL PREDICATES IN “THE WOMAN WHO WENT TO BED FOR A YEAR” BY S. TOWNSEND

The phenomenon of homogeneity is not new in linguistics, but functioning of homogeneous parts of the sentence, including predicates, both nominal and verbal, on the text level has not been described completely yet. The purpose of our study is to describe the semantic and grammatical connections between predicates that form homogeneous verbal predicates in S. Townsend's novel “The Woman Who Went to Bed For One Year”.

While using these constructions, the characters' behaviour is distinguished, the process of transition from general to specific actions, the relations between the verbs in the homogeneous series including lexical and semantic peculiarities, are analyzed.

Poly-predicate mono-subject constructions express the rhythm of the narration. On the basis of the context, new semantic relations that differ from mere sentences with homogeneous parts of speech are formed between homogeneous verbal predicates. The grammatical characterization of the verbs that are included in the homogeneous series depicts the emotional state of the characters of the novel, shows their mood in certain situations which are altered under the influence of certain events, relations between characters.

Constructions with homogeneous verbal predicates are studied from the perspective of the author's style, as one of the means of realization of the author's intention in the novel. The structural variety and semantic content of the series with homogeneous verbal predicates allow to reproduce the effectiveness of the novel, to actualize its content.

The article examines how a number of functions (characterization, behaviourization, psychologization, intimation, as well as socialization) affect the events in the novel. Homogeneous verbal predicates that are constructed of two or more structural elements denote certain actions that ultimately reflect the real or imaginary world of the person that is revealed by the author, and bring the narration closer to reality, with the reader's presence in the world of characters.

Grammatical markers, temporal forms of verbs help fully express the phenomenon of homogeneity.

Key words: function, predicate, verbal predicate, homogeneous predicate, English fiction, post-feminist era.

Постановка проблеми. Успішне пізнання предмета чи явища залежить від постановки вихідної засади. У синтаксисі це відчутно, коли у центрі уваги є однорідні члени речення. Однорідні члени речення здебільшого трактуються як «тотожні за своєю синтаксичною функцією члени речення, які перебувають в однаковому відношенні до спільного для них члена і об'єднуються один із одним сурядним зв'язком» (Кулик 1961: 131).

У синтаксичній науці однорідність та однорідні члени розглядаються із прикладною цілеспрямованістю – виділити однорідні члени речення та відрізнити їх від зовні подібних неоднорідних членів, щоб дати основу для вживання розділових знаків, висвітлити випадки відокремлення однорідних членів комами один від одного. Тому основну увагу мовознавці звертають на розгляд тих випадків, коли однорідні члени не завжди легко відрізнити від неоднорідних. Таке тлумачення однорідних членів речення загалом задовольняє потреби пунктуації. Якщо розглядати однорідні члени як явище синтаксичне, то виявиться «наукова нездатність» загальновизнаного вчення пояснити природу однорідних членів та речень, у яких ці члени функціонують (Кучеренко 1976: 30).

Проблема однорідності є однією із актуальних у сучасному мовознавстві. Необхідність вивчення пояснюється тим, що однорідні члени речення, поширюючи речення і збагачуючи його семантику, можуть впливати і на структуру того ж речення (Адмони 1955: 200–201).

Аналіз досліджень. Речення з однорідними присудками неодноразово ставали предметом дослідження лінгвістів. Цією проблематикою (на рівні складників – іменного та дієслівного присудків) у структурі загального синтаксису (Тестелец 2001) займалися вчені східноєвропейської (В. Г. Адмони, А. М. Бабкин, Ф. І. Буслаєв, В. В. Виноградов, Н. А. Герасименко, М. В. Дегтярева, Н. Г. Денисова, Г. А. Золотова, П. А. Лекант, А. М. Пешковський, Л. А. Попова, О. О. Потєбня, Л. А. Чернова, А. Б. Шапиро, А. А. Шахматов, А. Н. Шрам, Б. М. Кулик, І. Р. Вихованець, Н. В. Гуйванюк, А. П. Загнітко, Г. О. Козачук,

Є. В. Кротевич, І. К. Кучеренко, О. С. Мельничук, О. Н. Синятковський, І. І. Слинько, J. Hrbáček F. Trávníček) й західноєвропейської мовних граматичних шкіл (A. J. Ashton, D. W. Brown, G. O. Curme, W. N. Francis, A. A. Hill, G. L. Kittredge, C. T. Onions, R. Skelton, J. E. Warriner), хоча погляди більшості західноєвропейських лінгвістів зводяться до визначення типів речень з кількома членами речення (Brown, Bailey 1958; Greenbaum 1996), обговорення проблем незалежних пропозицій або членів (Curme 1931), пунктуації (Skelton 1949), предикації (Onions 1971), складеного предикатива (Kittredge, Farley 1913), синтетичного предиката (Shevelov 1963), складного предиката (Warriner 1957), сполучників (Roberts 1964), сполучуваних конструкцій (Baker 1989), синтаксичної дескрипції (Givón 1993), складних предикаторів (Hill 1958), сурядної структури (Fransis 1958).

Мета статті – розглянути речення з однорідними дієслівними присудками у романі С. Таунсенд «Жінка, яка лягла в ліжко на один рік», що передбачає виконання наступних завдань:

- визначити характерні ознаки структурно-синтаксичної організації художнього прозового тексту у спектрі сучасних мовознавчих студій;
- описати внутрішньо-текстові зв'язки та особливості функціонування структури на матеріалі роману С. Таунсенд «Жінка, яка лягла в ліжко на один рік».

Об'єктом статті є речення з однорідними дієслівними присудками в романі Сью Таунсенд «Жінка, яка лягла в ліжко на один рік».

Предметом дослідження є структура і функція речень з однорідними дієслівними присудками в англійськомовному художньому текстовпросторі.

Матеріалом статті та прикладною базою слугують однорідні дієслівні присудки у сатирично-комедійному романі С. Таунсенд «Жінка, яка лягла в ліжко на рік».

Виклад основного матеріалу. Роман розпочинається описом хатніх обов'язків домогосподарки Єви Бівер, якій набридло буденне життя. Альтернативи немає. Вона змушена прибирати після чоловіка, дітей-близнюків, купувати усе необхідне, прати, мити посуд:

*After they'd gone Eva **slid** the bolt across the door **and disconnected** the telephone. She liked having the house to herself. She went from room to room tidying, straightening and collecting the cups and plates that her husband and children had left on various surfaces. Somebody had left a soup spoon on the arm of her special chair – the one she had upholstered at night school. She immediately **went** to the kitchen **and examined** the contents of her Kleeneze cleaning products box (Townsend 2012: 1).*

Структура тексту чiтко органiзована. Речення з однорiдними присудками складають основу прийнятих Євою рiшень: вона замкнула дверi i вимкнула телефон, а згодом piшла до кухнi i почала дивитися, якi у неї є миючi засоби, щоби взятися до роботи. Середина тексту просякнута описом її щоденних обов'язкiв. Дiєслова *slide, disconnected* та *went, examined* вжитi у минулому часi (Past Simple); перша пара дiєслiв стає канвою другої пари, мiж якими вплетенi граматичнi форми, що зображають процес. Єднальний сполучник *and* створює ефект очiкування результату.

Дiти piдросли i поїхали до унiверситету навчатися на кафедрi математики. Жiнка вирiшує позбутися усiх побутових справ та соціальних обов'язкiв i влягається у лiжку. Не на годину-двi, щоби вiдпочити i взятися знову до звичних справ, а на рiк:

Once, Brian had come from work to find Eva in the garden, in her black wellingtons, having just pulled up a bunch of turnips. He'd said to her, 'for Christ's sake, Eva! You look like post-war Poland' ...

Контекст готує читача до подальшого перебiгу подiй. Брайан, бачачи дружину пiсля роботи в саду, порiвнює її до повоєнної Польщi. Напевно, вона виглядала жалюгідно. Порiвняння, використане авторкою, допомагає глибше зрозумiти сiмейне життя Єви. Їй не доводиться ставити у вазу букет квітiв вiд коханого чоловiка, натомiсть вона кладе рiпу з грядки.

*She **picked up** the saucepan, **walked** from the kitchen into the sitting room **and threw** the soup all over her precious chair. She then **went** upstairs, into her bedroom **and**, without removing her clothes or her shoes, **got** into bed **and stayed** there for a year.*

Структурний ряд однорiдних дiєслiвних присудкiв, що складається з трьох компонентiв, описує, як жiнка завершує цикл роботи, очевидно, розпочату ранiше. Мiж першим i другим компонентом (*picked, walked*) у тексті використано пунктуацiйний знак, який показує, що ряд дiй продовжується. Лише вживання єднального сполучника перед третiм компонентом довершує ряд. У наступному реченнi отримуємо додаткову iнформацiю за допомогою 3-компонентного ряду

однорiдних присудкiв, у якому перед третiм елементом наявний сполучник. Постпозицiйнi обставини бiля третього компонента додають виразностi викладу розповiдi.

*She didn't know it would be a year. She climbed into bed thinking she would leave it again after half an hour, but the comfort of the bed was exquisite, the white sheets were fresh and smelled of new snow. She **turned** on her side towards the open window **and watched** the sycamore in the garden shed in blazing leaves.*

She had always loved September (Townsend 2012: 2).

Останнє речення контексту додає ностальгiї, що колись Єви подобався вересень. Паралелiзм простежується мiж погодою i сiмейними обов'язками, якi, можливо, не були такi обтяжливi колись. Кожне речення вжито окремо. Хоча пiдмет повторюється, але його ситуативно неможливо вжити в рамках одного речення.

Яка буде реакцiя її матерi, яка колись була проти її весiлля:

*Eva was astounded that her mother had made a last-minute attempt to sabotage her wedding. She **picked up** her handbag from the side of the bed **and rooted** through the contents, looking for something to eat. She always kept food in her bag. It was a habit from when the twins were young and hungry, and would open the mouths like the beaks of fledgling birds. Eva found a squashed packet of crisps, a flattened Bounty bar and half a packet of Polos (Townsend 2012: 6).*

Єви байдуже, що було у минулому; вона надiбує якiсь ласощi у сумочцi. Вони постiйно там було ще з часiв, коли дiти-близнюки були малими. С. Таунсенд майстерно доводить той факт, що на плечах Єви були обов'язки, пов'язанi з вихованням дiтей. Кожен компонент однорiдного ряду ускладнений власними залежними членами речення.

Чи зрозумiють Єву свекруха, дiти та друзi; чи набриднє чоловiковi таке подружнє життя, i як утвердиться «жiнка в лiжку» у своїй новiй ролi? Образ змученої буденщиною жiнки дає основу для роздумiв на тему рiвностi статей, жiночностi, соціальних та побутових проблем:

*She [Eva] woke when it was getting dark, and she heard her husband shouting outside. Her mobile rang. The display showed that it was her daughter, Brianne. She ignored it. She **pulled** the duvet over her head **and sang** the words of Johnny Cash's 'I Walk The Line' (Townsend 2012: 2-3).*

У романi вiдсутнi мiмiка, жести, якi б характеризували внутрiшнiй стан персонажiв, але при-

йомі авторки допомагають читачеві розібратися в емоціях героїв. Речення *She ignored it. She pulled the duvet over her head and sang the words of Johnny Cash's 'I Walk The Line'* могли би бути з'єднані пунктуаційно *She ignored it, pulled the duvet over her head and sang the words of Johnny Cash's 'I Walk The Line'*, проте С. Таунсенд вирішує розділити їх. Єва ігнорує дзвінок дочки, а наступне речення розпочинається моносуб'єктом із двома предикатами. Ефект розділення очевидний. Перше речення стосується телефонного дзвінка від дочки. Тому, об'єднати різний смисловий план видається неможливим. Крім того, розділення речень створює специфічний колорит і акцентує окремо на кожній частині речення.

У постфеміністичну добу роман С. Таунсенд не можна сприймати як оду звільнення чи декларацію прав не слабкої статі. Автор по-новому переглядає засади родини та роль жінки у збереженні сімейних цінностей і домашнього затишку. Можливо, усталені норми дають збій, і жінка хоче свого комфорту, заснованого на власних принципах, які б узгоджувалися з сімейними. Проте, наявними є сцени, коли жінці набридає життя. Можливо, її ліжковий режим стане протестом проти суспільства та сім'ї, захистом своїх переконань:

There was a small pool of tomato soup on the kitchen floor that she hadn't noticed until she stepped in it and left orange footprints. The little non-stick saucepan containing half a can of tomato

soup was still simmering on the hob. 'Too lazy to take a pan off the stove', she thought. Then she remembered that the twins were Leeds University's problem now (Townsend 2012: 1-2).

У контексті дослідження варто наголосити на аналізі зовнішнього й внутрішнього мовлення персонажа, що відображає інтелектуальний та емоційний світ особистості. Персонажі постмодерністських текстів схильні до самоаналізу, роздумів, заглиблення у себе, внутрішніх монологів. Вибір адресантом певних мовленнєвих засобів насамперед зумовлений емоційними переживаннями внаслідок реагування на зовнішні та внутрішні подразники та варіюється залежно від настроїв, афектів, стресів, фрустрацій, пристрастей (Бехта 2004).

Висновки. Дослідження особливостей вживання рядів дієслівних присудків потребує різноманітного підходу, детальнішого опису відношень між дієслівними присудками, їх зв'язку з реальністю, подальшого вивчення семантико-синтаксичних відношень між ними. Водночас однорідні дієслівні присудки слугують засобом вираження експресії та динаміки у романі С. Таунсенд.

Незважаючи на інформативну надлишковість, конструкції з дієслівними присудками наповнюють змістом викладені у творі факти і вносять елемент свіжості та реальності, змушують читача перейматися долями персонажів, занурюватися в їхній фізичний та емоційний світ, водночас значучи дистанцію між реальним і уявним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бехта І. А. Дискурс наратора в англомовній прозі : [монографія] / І. А. Бехта. К. : Грамота, 2004. 304 с.
2. Кучеренко І. К. Логіко-синтаксична природа речень з однорідними членами. Мовознавство. 1976. № 4. С. 29–37.
3. Тестелец Я. Г. Введение в общий синтаксис. / Я. Г. Тестелец. М. : РГГУ, 2001. 800 с.
4. Baker C. L. English Syntax. The MIT Press, 1989. 504 p.
5. Brown D. W., Brown W. C., Bailey D. Form in Modern English. N. Y., 1958. 338 p.
6. Curme G. O. Syntax / A grammar of the English Language. Vol. 3. N. Y., Lnd., Heat, 1931. 616 p.
7. Fransis W. N. The Structure of American English. N. Y. : The Ronald Press Company, 1958. 614 p.
8. Givón T. English Grammar. A Function-Based Introduction. John Benjamins Publishing, 1993. 363 p.
9. Greenbaum S. The Oxford English Grammar. Oxford University Press, 1996. 652 p.
10. Hill A. A. Introduction to Linguistic Structures. From Sound to Sentence in English. Harcourt, Brace and Company New York, 1958. 496 p.
11. Kittredge G. L. and Farley F. E. An Advanced English Grammar : With Exercises. Boston, 1913. 333 p.
12. Onions C. T. Modern English Syntax. New Edition of an Advanced English syntax. London : Routledge and Kegan Paul, 1971. 155 p.
13. Roberts P. English Syntax. N. Y., Chicago, Burlingame : Harcourt, Brace and World, Inc., 1964. 430 p.
14. Shevelov G. V. The Syntax of Modern Literary Ukrainian: The Simple Sentence (Slavistic Printings and reprinting, Vol. 38). The Hague: Mouton and Co., 1963, pp. 109–110.
15. Skelton R. Modern English Punctuation. London, 1949. 234 p.
16. Townsend S. The Woman Who Went to Bed For a Year. Penguin Books, Lily Broadway Production Ltd., 2012. 15 p.
17. Warriner J. E. English Grammar and Composition. A Complete Handbook. New York, Chicago : Harcourt, Brace and Company, 1957. 692 p.

REFERENCES

1. Bekhta I. A. Dyskurs naratora v angломovniy prozi [Discourse of Narrator in the English Prose]. / I. A. Bekhta. K. : Hramota, 2004. 304 p. [in Ukrainian].
2. Kucherenko I. K. Logiko-syntaksyschna pryroda rechen ' z odnoridnymi chlenamy [Logic and Syntactic Peculiarities of the Sentences with Homogeneous Parts of Speech]. Linguistics, 1976, Nr 4, pp. 29-37 [in Ukrainian].
3. Testelefs Ya. G. Vvedenie v obshchiy sintaksis [Introduction to General Syntax]. / Ya. G. Testelefs. M. : Russian State University for the Humanities, 2001. 800 p. [in Russian].
4. Baker C. L. English Syntax. The MIT Press, 1989. 504 p.
5. Brown D. W., Brown W. C., Bailey D. Form in Modern English. N. Y., 1958. 338 p.
6. Curme G. O. Syntax / A grammar of the English Language. Vol. 3. N. Y., Lnd., Heat, 1931. 616 p.
7. Fransis W. N. The Structure of American English. N. Y. : The Ronald Press Company, 1958. 614 p.
8. Givón T. English Grammar. A Function-Based Introduction. John Benjamins Publishing, 1993. 363 p.
9. Greenbaum S. The Oxford English Grammar. Oxford University Press, 1996. 652 p.
10. Hill A. A. Introduction to Linguistic Structures. From Sound to Sentence in English. Harcourt, Brace and Company New York, 1958. 496 p.
11. Kittredge G. L. and Farley F. E. An Advanced English Grammar : With Exercises. Boston, 1913. 333 p.
12. Onions C. T. Modern English Syntax. New Edition of an Advanced English syntax. London: Routledge and Kegan Paul, 1971. 155 p.
13. Roberts P. English Syntax. N. Y., Chicago, Burlingame : Harcourt, Brace and World, Inc., 1964. 430 p.
14. Shevelov G. V. The Syntax of Modern Literary Ukrainian: The Simple Sentence (Slavistic Printings and reprinting, Vol. 38). The Hague : Mouton and Co., 1963, pp. 109–110.
15. Skelton R. Modern English Punctuation. London, 1949. 234 p.
16. Townsend S. The Woman Who Went to Bed For a Year. Penguin Books, Lily Broadway Production Ltd., 2012. 15 p.
17. Warriner J. E. English Grammar and Composition. A Complete Handbook. New York, Chicago : Harcourt, Brace and Company, 1957. 692 p.